

Asia: 1/66/2016

Hallituksen esitys uudeksi laiksi Syyttäjälaitoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Yleisperustelut

Näkemyksenne esityksen tavoitteista

Esityksen keskeiset tavoitteet ovat selkeät ja kannatettavat. Uudistusten avulla voidaan arvioida olemassa olevia resursseja voitavan kohdentaa nykyistä tehokkaammin.

Yhtenä tavoitteena oleva keskitettyjen toimintojen luominen tulisi tehdä yhteistyössä toimintoketjun muiden toimijoiden, poliisin, tuomioistuinten ja avustajakunnan kanssa, jotta uudesta järjestelmästä tulee kaikkien osallisten kannalta toimiva eikä asianosaisten oikeusturva vaarannu.

Yleisperustelut

Näkemyksenne luonnoksessa ehdotettujen lainsäädäntömuutosten arvioiduista vaikutuksista

Lainsäädäntömuutosten voidaan arvioida luovan vahvan pohjan uudistuvan syyttäjälaitoksen toiminnan organisoimiselle yhteiskunnallisten ja taloudellisten tavoitteiden sekä toiminnan kehittämisen edellyttämään suuntaan.

Tehtävät ja organisaatio (luku 1)

Syyttäjälaitoksen organisaatio ja Ahvenanmaan asema

Työryhmän työn lähtökohtana on ollut aikaisemman selvitystyön, lausuntopalautteen ja oikeusministeriön linjausten perusteella muodostunut yhden viraston malli. Malli vaikuttaa

käräjäoikeuden näkökulmasta täyttävän hyvin niitä tavoitteita, joita organisaatiouudistukselle on asetettu.

Käräjäoikeus kiinnittää kuitenkin huomiota yhteistyön kasvavaan merkitykseen. Asioiden käsittelyn järjestäminen käräjäoikeudessa edellyttää, että käräjäoikeudessa pääsääntöisesti toimivat samat, ennalta tiedossa olevat syyttäjät. Yksittäisiä juttuja ajavien tai yksittäisiä istuntopäiviä käräjäoikeudessa hoitavien syyttäjien kohdalla tulee helposti ongelmia juttujen käsittelyn lykkääntyessä, koska ennalta määrättyä kyseisen syyttäjän istuntopäiviä ei käräjäoikeudessa ole ja jokaisen lykkääntyvän jutun osalta joudutaan istuntopäivän järjestämisen suhteen erityisjärjestelyihin.

Valtakunnansyyttäjän tai erikoissyyttäjän tai toisen alueen syyttäjän ajamasta jutusta tulisi oikeudenkäynnin järjestämisen vuoksi olla käräjäoikeudessa hyvissä ajoin tieto, mikä edellyttää sovittua, toimivaa yhteydenpitoa syyttäjien ja käräjäoikeuden välillä.

Käräjäoikeus pitää hyvänä esityksessä omaksuttua kantaa Ahvenanmaan maakunnansyyttäjänviraston nimen muuttamisesta Ahvenanmaan syyttäjälueeksi esityksessä mainituin perustein.

Syyttäjät ja syyttäjän tehtävät (luku 2)

Syyttäjän virkanimikkeet, toimivalta, tehtävät, nimittäminen ja syyttäjänvaltuuksien antaminen

Aluesyyttäjä-virkanimikkeen sijasta voisi tältä osin harkita nimikkeenä Yleinen syyttäjä.

Perinteinen kihlakunnansyyttäjä-virkanimike on sinänsä vanhahtava, koska kihlakuntia ei ole enää pitkään aikaan ollut viranomaisten toimialueena. Virkanimikkeen uudistamiselle on sen vuoksi ja organisaatiouudistuksen laajuus huomioon ottaen vahvat perusteet.

Esitettyyn Syyttäjälaitoksen organisaatiomalliin aluesyyttäjä-nimitys sinänsä sopii, mutta muutoin virkanimi vaikuttaa varsin mitäänsanomattomalta.

Yhtenä vaihtoehtona voisi siten olla syyttäjien virkanimikkeiden ryhmittely: valtakunnansyyttäjä, valtiosyyttäjä, yleinen syyttäjä, erikoissyyttäjä, jolloin yleinen syyttäjä olisi aluetason syyttäjän virkanimi. Yleinen syyttäjä on myös arkikielessä varsin vakiintunut syyttäjää tarkoittava nimitys.

Johtaminen ja asioiden ratkaiseminen (luku 3)

Valtakunnansyyttäjän kanslian ja syyttäjälalueiden johtaminen ja asioiden ratkaiseminen

Käräjäoikeudella ei ole tältä osin lausuttavaa.

Erinäiset säännökset (luku 4)

Erityisesti syyttäjän vaitiolovelvollisuus ja vaitiolo-oikeus ja virkasyytteen käsittely

Ei erityistä lausuttavaa.

Muuta

Muita huomioita ja kommentteja

Syyttäjälaitos on keskeinen lenkki ja toimija epäiltyä rikosta koskevassa rikostutkinta-, syyteharkinta- ja oikeudenkäyntiketjussa. Muutokset Syyttäjälaitoksen toiminnan organisoinnissa heijastuvat väistämättä myös muihin alan toimijoihin, poliisiin, tuomioistuimiin ja avustajakuntaan.

Toiminnan organisoinnilla on vaikutuksia myös kaikkien Suomen lainkäyttövallan piirissä olevien henkilöiden kannalta.

Sen vuoksi on tärkeää, että muutosten yhteydessä voidaan säilyttää toimiva viranomaisyhteistyö, ja että muutosten yhteydessä myös pidetään huolta siitä, että kenenkään oikeudet eivät vaarannu sen vuoksi, että asiaa käsittelevä viranomainen tai sen edustaja ei ole selvitettävissä tai tavoitettavissa.

Ilmanen Johanna
Varsinais-Suomen käräjäoikeus